

บทที่ 3

การพูดและมารยาทในการไปงานมงคลต่าง ๆ

หลักพื้นฐานในการไปงานมงคล

การไปงานมงคลต่าง ๆ นั้น ผู้ที่มีมารยาทควรปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ในแนวต่อไปนี้

1. **การแต่งกาย** ควรแต่งกายสุภาพและเหมาะสมกับงาน ผู้ที่ไปงานมงคลต่าง ๆ ควรตระหนักว่า การแต่งกายสุภาพถือว่าการให้เกียรติเจ้าภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการปกป้องถึงการอบรมและรสนิยมของตนอีกด้วย

บางคนอาจเป็นคนทันสมัย นิยมประเพณีชาวตะวันตก ทำให้การแต่งกายไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องกับกาลเทศะและวัฒนธรรมไทย เช่นการแต่งสีดำไปงานวันเกิด หรืองานแต่งงาน การแต่งกายที่ค่อนข้างจะเปิดเผยให้เห็นส่วนหัว ส่วนโค้งของร่างกาย การแต่งทรงผมที่รุ่มร่าม หรือรุ่มร่าม ตลอดจนการจงใจแต่งกายเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ที่ไม่ร่วมงาน

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ผู้ที่มีมารยาทควรพิจารณาให้คิดว่า ตนไปร่วมงานในฐานะอะไร แล้วแต่งกายให้สมกับฐานะของตน กล่าวคือ ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ขอยกตัวอย่าง เช่น งานมงคลสมรส ผู้ที่ควรเป็นจุดเด่นของงานก็คือคู่บ่าวสาว แขนงที่ไปร่วมงานโดยเฉพาะสตรีจึงไม่ควรแต่งกายด้วยชุดสีขาวซึ่งควรเป็นชุดของเจ้าสาวเท่านั้น และแขนงที่ไปร่วมงานไม่ควรแต่งกายให้สวยเด่นมากจนเป็นคู่แข่งกับเจ้าสาว ดังนั้นผู้ที่ไปงานมงคลต่าง ๆ จึงควรรู้จักพิจารณาเกี่ยวกับความเหมาะสมต่าง ๆ ให้รอบคอบ เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่ผู้อื่น และเป็นการรักษาเกียรติของตนเอง

2. **เวลา** ผู้ที่ไปงานมงคลต่าง ๆ ควรไปให้ตรงต่อเวลา และจะเป็นการดียิ่งหากไปถึงก่อนเวลาเริ่มงานเล็กน้อย ในปัจจุบันนี้มักมีปัญหาเกี่ยวกับการจราจร และที่จอดรถ ดังนั้นผู้ที่ไปงานมงคลต่าง ๆ จึงควรคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย และควรคำนวณเวลาที่ใช้ในการเดินทางให้ดี งานมงคลบางงานอาจไปสายได้ แต่งานบางงานไปสายไม่ได้ หรืออาจไปสายได้แต่ไม่ดี เพราะอาจทำให้คนอื่นเสียเวลา หรือพิธีบางอย่างต้องเลื่อนเวลาออกไป การไปงานในเวลาที่กำหนดไว้เท่ากับเป็นการสื่อให้ผู้อื่นเห็นว่า เราเป็นคนที่รู้จักรับผิดชอบ และเท่ากับเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตัวเองว่า เป็นคนที่รู้จักกาลเวลา

เมื่อก้าวถึงการปรากฏตัวในงานมงคลที่เหมาะสมกับเวลาแล้ว ก็จะขอก้าวถึงเวลาลากลับ ผู้ที่มีมารยาทย่อมไม่อยู่ในงานจนแขกอื่น ๆ กลับกันหมดแล้ว จึงจะกลับ แต่ควรพิจารณาดูว่า

เมื่อได้เวลาอันสมควร (คือเริ่มมีแขกกลางลับกัน) ก็ลากลับ ไม่ควรอยู่นานเกินไปเพราะเจ้าภาพอาจจืดจางรำคาญ และต้องเป็นภาระดูแล บางครั้งเจ้าภาพอาจออกปากเชิญให้อยู่ต่ออีก ผู้มีมารยาทก็ไม่ควรอยู่ต่อ หากอยู่ต่อ เจ้าภาพก็ต้องคอยดูแล หรืออยู่พูดคุยต่อไป เว้นเสียแต่ว่าจะคุ้นเคยกับเจ้าภาพเหมือนญาติ

3. การแสดงออกในงาน การแสดงออกในงานมงคลต่าง ๆ นั้น จะไม่มีอะไรมากไปกว่าการแสดงสีหน้าสดชื่น แจ่มใส แสดงความเป็นมิตรและความมีอัธยาศัยไมตรีแก่แขกที่มาร่วมงาน ในขณะที่พูดคุยก็ควรระวังกริยาท่าทาง ให้แสดงออกพอเหมาะพอควร ไม่โบกไม้โบกมือ หรือใช้มือประกอบการพูดมากเกินไป นอกจากนี้ ควรระวังการแสดงออกทางสีหน้าตลอดจนการล้วง แคะ แกะ เกาด้วย

ในปัจจุบันนี้ งานมงคลส่วนใหญ่มักนิยมจัดแบบฝรั่ง กล่าวคือจะมีที่นั่งน้อย แต่จะยืนและเดินไปมาโดยมีอาหารวางอยู่บนโต๊ะ (จำนวนโต๊ะขึ้นอยู่กับจำนวนแขก) และมีบริการคอยเดินบริการเครื่องดื่ม ดังนั้นผู้ที่ไปงานมงคลส่วนใหญ่จึงต้องยืนกัน เมื่อยืนนานก็เกิดการเมื่อย จึงทำให้ทำยืนในบางครั้งไม่นานดู บางครั้งก็ทำให้เสียบุคลิก

4. การพูด-การคุยในงานมงคล งานมงคลคืองานที่ดี งานที่ผู้คนมารวมกันเพื่อแสดงความยินดี หรือความปรารถนาดีต่อเจ้าของงาน สิ่งที่ผู้ร่วมงานนี้ควรนำติดตัวด้วยอย่างยิ่งคือ ใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และถ้อยคำพูดที่ดี เรื่องที่จะนำมาสนทนากัน ก็ควรเกี่ยวกับความดีของเจ้าภาพ ความงามของสถานที่และสิ่งแวดล้อม การชื่นชมในความน่ารักของบุตรหลานเจ้าภาพ การชื่นชมในรสชาติอาหาร ฯลฯ ขอยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนว่า ถ้าเจ้าภาพเป็นคนสมัยใหม่ จัดงานค่อนข้างไปทางวัฒนธรรมตะวันตก ผู้ที่ไปร่วมงานก็ควรพูดชมถึงความแปลกใหม่ของงาน หากเจ้าภาพจัดงานแบบไทย ๆ ผู้ที่ไปร่วมงานควรกล่าวชมบรรยากาศของงานว่า เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย มีความงาม ความละมุนละไมอ่อนหวานแบบไทย ๆ อาจกล่าวชมเจ้าภาพว่ามีรสนิยมดี ฯลฯ ในการกล่าวชมนั้นก็ไม่ต้องกล่าวเยินยอมากเกินไป สิ่งใดที่บกพร่องหรือไม่สะดวก ไม่พอใจก็ควรพยายามเก็บไว้ ไม่ควรพูดออกมา หรือแสดงออกทางท่าทางและสีหน้า แต่ควรทำตามอย่างที่คุณใหญ่เคยสั่งสอนไว้ว่า “น้ำซุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก” นั่นคือเก็บความไม่พอใจ ความซุ่นเคืองใจต่าง ๆ เอาไว้ ส่วนการพูดจาก็ยังพูดสุภาพอ่อนหวาน สีหน้าก็ยังยิ้มแย้มไว้

นอกจากการพูดคุยกันแล้ว ผู้ที่ไปงานมงคลควรสำรวจการหัวเราะอีกด้วย ผู้มีมารยาทนอกจากจะไม่พูดเสียงดังแล้ว ยังไม่หัวเราะดังอีกด้วย บางคนอาจเข้าใจผิดคิดว่าการหัวเราะดังเป็นการเปิดเผยตัวเองว่า เป็นคนอารมณ์ดี สำหรับวัฒนธรรมไทยแล้ว จะไม่คิดเป็นเช่นนั้น แต่จะคิดว่าผู้ที่หัวเราะดังมาก ๆ (โดยเฉพาะสตรี) เป็นผู้ที่ขาดการอบรม ขาดความเป็นกุลสตรี

ในงานมงคลนั้น เราจำเป็นต้องทำตัวกลมกลืนเข้ากับผู้ที่อยู่ในงานมงคลนั้น เช่น อาจารย์ร่วมเรื่องเดียวกัน อาจารย์ร่วมหัวเราะ หรือร่วมวิพากษ์วิจารณ์สิ่งหนึ่งสิ่งใด หากเกิดกรณีที่ เราไม่พอใจผู้ไปร่วมงานคนใดคนหนึ่ง เราก็ควรปลีกตัวไปมุมอื่น หรือคุยกับคนอื่นด้วยการ พูดว่า “ขอโทษนะคะ ขอตัวไปคุยหรือไปทักเพื่อนหน่อยนะคะ” หรือ “ขอโทษครับ ผมขอ ตัวไปทางโน้นหน่อยครับ บังเอิญพบคนรู้จักเข้าแล้วครับ” หรือ “ขอโทษครับ ขอตัวไปสวัสดี ผู้ใหญ่ทางมุมโน้นหน่อยครับ” ฯลฯ

สิ่งที่ เป็นแนวปฏิบัติในการพูดคุยในงานมงคลคือ

- 4.1 พูดคุยด้วยถ้อยคำ และวาจาที่สุภาพ
- 4.2 พูดแต่สิ่งที่เป็นมงคล สิ่งที่ดีงาม
- 4.3 ไม่ควรพูดก้าวล่วงถึงเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น
- 4.4 ไม่ควรพูดไล่เลียงหรือซักถามมากเกินไปจนความจำเป็น เพราะเป็นการแสดงออกถึง ความอยากรู้ อยากเห็นและล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น
- 4.5 ไม่ควรพูดมาก หรือเปิดเผยตัวเองมากเกินไป เพราะจะเป็นการโอ้อวด
- 4.6 ไม่ควรมองจ้องผู้อื่น
- 4.7 ควรรู้จักการใช้คำว่า ขอขอบคุณ ขอพระคุณ ขอโทษ ขอความกรุณา ยินดี รู้จัก ฯลฯ

5. **วาจาที่ควรพูด-ไม่ควรพูด** ความจริงผู้ที่ไปงานมงคลส่วนใหญ่จะรู้ว่า ควรใช้ วาจาอย่างไร แต่เมื่อคุยกันนานก็อาจทำให้เพลิดเพลินจนลืมไปว่าวาจาใดควรพูด วาจาใดไม่ควร พูด

พระพุทธเจ้าได้ทรงกล่าวถึงวาจาใดควรพูด ไม่ควรพูดไว้ดังนี้

5.1	คำไม่จริง	ไม่เป็นประโยชน์	คนฟังไม่ชอบ	ไม่พูด
5.2	คำจริง	ไม่เป็นประโยชน์	คนฟังไม่ชอบ	ไม่พูด
5.3	คำจริง	มีประโยชน์	คนฟังไม่ชอบ	พูดเมื่อถึงเวลา
5.4	คำไม่จริง	ไม่เป็นประโยชน์	คนฟังชอบ	ไม่พูด
5.5	คำจริง	ไม่เป็นประโยชน์	คนฟังชอบ	ไม่พูด
5.6	คำจริง	มีประโยชน์	คนฟังชอบ	พูดเมื่อถึงเวลา

จากข้อความข้างบนนี้ จะสรุปได้ว่า

- (1) คำไม่จริง จะต้องไม่พูด
- (2) คำไม่เป็นประโยชน์ จะต้องไม่พูด
- (3) คำจริงและเป็นประโยชน์ด้วย ต้องรู้ว่าเมื่อไหร่จึงควรพูด

จากข้อความข้างบนนี้ จะอธิบายได้ดังนี้

(1) **คำไม่จริง จะต้องไม่พูด** ผู้พูดควรประพฤติปฏิบัติให้เป็นนิสัยว่า คำไม่จริง จะต้องไม่พูด ไม่ว่าจะพูดแล้วคนฟังจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม คนบางคนพูดคำไม่จริง เพื่อให้ผู้ฟังพอใจหรือชอบใจนั้น ก็เท่ากับเป็นการประจบสอพลอ ส่วนการพูดคำไม่จริงเพื่อให้ผู้ฟังขัดเคืองใจนั้น บางกรณีอาจเป็นการยุยงให้คนโกรธกัน แต่ถ้าคำไม่จริงนั้นเป็นเรื่องร้ายเกี่ยวกับตัวผู้ฟัง ก็เท่ากับว่าผู้พูดแกล้งให้คนตกใจ การพูดคำไม่จริง และไม่เป็นประโยชน์นั้นเท่ากับเป็นการพูดเพื่อจ้อไร้สาระ

(2) **คำไม่เป็นประโยชน์ จะต้องไม่พูด** ผู้มีมารยาทและผู้ที่ได้รับการอบรม ย่อมไม่พูดถ้อยคำที่ไม่เป็นประโยชน์และไม่จริงเพราะเป็นการพูดเพื่อจ้อไร้สาระ

นอกจากนี้แล้ว คำพูดใดก็ตามที่ไม่เป็นประโยชน์แม้จะจริง เมื่อพูดไปก็ไม่เกิดผลอะไร ไม่ทำให้ผู้ฟังดีขึ้น ไม่ทำให้สังคมส่วนรวมดีขึ้น ก็ไม่น่าพูด เพราะทำให้เสียเวลาเปล่า

อาจมีกรณียกเว้นในเรื่องคำพูดที่ไม่เป็นประโยชน์อยู่บ้างก็คือ หากอยู่ในช่วงเวลาพักผ่อน พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องเบา ๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียด ก็สามารถจะพูดได้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องที่พูดเพื่อความบันเทิง

(3) **คำจริงและเป็นประโยชน์ จะต้องพูด** ในการพูดถ้อยคำจริงและเป็นประโยชน์นั้น ผู้พูดจะต้องดูกาลเทศะให้เหมาะสมด้วย มิใช่เพียงแค่อึดหลักว่า เป็นเรื่องจริงและมีประโยชน์เท่านั้น เช่นถ้าเราพูดความจริงที่เป็นประโยชน์กับคนที่กำลังโกรธจัด คำพูด (สิ่งที่เราพูด) ของเราอาจไม่มีความหมายเลยก็ได้ เพราะคนที่กำลังโกรธจัดนั้นไม่พร้อมที่จะรับสารใด ๆ แต่ถ้าวรให้เขาหายโกรธ หรืออารมณ์เย็นลงบ้าง เขาจะรับฟังความคิดเห็นของเรา เขาจะเห็นว่าคำพูดของเรามีประโยชน์ ขอยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนเช่น เมื่อเราเห็นเพื่อนทำผิด เราหวังดีเราจึงเตือนเขาต่อหน้าคนมาก ๆ ในกรณีนี้ แม้เราจะหวังดี แต่คำเตือนของเราอาจไม่เกิดผลอะไรเลย เพื่อนเราอาจโกรธเราด้วย ที่เราทำให้เขาต้องอับอายต่อหน้าคนมาก ๆ แต่ถ้าเราเปลี่ยนวิธีใหม่ด้วยการเตือนเขาในขณะที่อยู่กันตามลำพัง เขาอาจเข้าใจในความหวังดีของเรา และซึ่งใจที่เราดีต่อเขา คำเตือนของเราก็จะมีผล

ควรระลึกไว้เสมอว่า ถ้อยคำจริงที่เป็นประโยชน์นั้นเราควรพูดเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม ไม่ว่าจะคนฟังจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม โดยยึดเอาความจริงและความมีประโยชน์เป็นหลักการ เราควรทำความเข้าใจว่า ความชอบหรือไม่ชอบของผู้ฟังมิใช่หลักการ เช่น เรารู้ว่าเพื่อนเรากำลังลุ่มหลงการพนัน และเราแน่ใจว่า เขากำลังจะถึงความพินาศ เราจึงควรหาเวลาเหมาะ ๆ แล้วบอกเขา แม้เราจะรู้ว่าเขาไม่ยอมฟัง แต่ก็เป็นที่ของเพื่อนที่จะต้องบอกหรือพูดให้เขารู้สึกตัว

หากจะสรุปได้สั้น ๆ ก็จะได้ว่า การพูดสิ่งที่ดีมีประโยชน์จะต้องคำนึงถึงบุคคล เวลาที่เหมาะสม และสถานที่ที่เหมาะสมด้วย อย่างที่กล่าวกันว่า “พูดจาให้เหมาะกับบุคคล และกาลเทศะ” นั่นเอง

มีข้อคิดอยู่ว่า การพูดด้วยถ้อยคำที่เป็นมงคลหรือที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องยาก ที่เห็นว่าเป็นของยากก็เพราะผู้พูดไม่เคยพูดมาก่อน แต่การพูดเป็นสิ่งที่ฝึกหัดกันได้ แม้แต่นกขุนทองยังสามารถพูดตามเจ้าของได้ เจ้าของบอกให้พูดอย่างไร นกก็พูดอย่างนั้น เราเป็นคนและมีการศึกษา จึงพอจะรู้ได้ว่าพูดอย่างไรจึงจะดี หากพูดไม่ดีก็ฝึกใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหลือวิสัย ความจริงเกี่ยวกับการพูดมีอยู่ว่า เสียงและอวัยวะที่ใช้ในการพูดนั้นอาจตกทอดจากพันธุกรรม แต่วิธีพูดและภาษาที่ใช้ได้มาจากสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ การศึกษา การอบรม การจดจำ การเลียนแบบ และการได้ยินบ่อย ๆ เป็นต้น การที่คนเราพูดดีบ่อย ๆ สม่่าเสมอ ไม่พูดเพื่อเจ้อหรือไร้สาระ ก็เท่ากับว่าเป็นผู้ที่พูดสิ่งที่เป็นมงคล และจะเป็นผลดี (เป็นสิริ) แก่ตัวเอง

การพูดดีนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงผู้ฟังซึ่งเป็นผู้รับสารด้วยบางครั้งเราคิดว่า เราพูดดีแล้ว แต่ผู้ฟังไม่ต้องการรับฟังในสิ่งหรือในเรื่องที่เราพูด ผู้ฟังอาจหาว่าเราด่าว่า หรือพูดเสียดสี กระทบกระทั่งเขาก็ได้ ดังนั้นจะพูดอะไร ผู้พูดจึงควรพิจารณาให้ดี ให้เหมาะว่า ถ้อยคำใด ควรพูด-ไม่ควรพูดตั้งได้กล่าวมาแล้ว

การนิ่งเฉย เป็นอีกวิธีหนึ่งหรือเรียกว่าเป็นอีกศิลปะหนึ่งในการติดต่อสื่อสารในงานมงคลต่าง ๆ บางครั้งเรามีความรู้สึกว่าไม่อยากพูดหรือโต้ตอบกับผู้ที่มาร่วมงานบางคน เราไม่จำเป็นต้องพูดออกมาตรง ๆ ว่า ไม่อยากพูด หรือโต้ตอบด้วยถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม แต่เราควรใช้การนิ่งเฉย แต่สีหน้ายังสดใส ในบางครั้งอาจมีผู้ถามคำถามที่ค่อนข้างจะเป็นเรื่องส่วนตัว เราก็ไม่จำเป็นต้องตอบ อาจทำนิ่งเฉยเหมือนไม่ได้ยินก็ได้ หรืออาจเลี่ยงไปพูดคุยเรื่องอื่น แต่ควรระวังเรื่องสีหน้า ควรพยายามรักษาสีหน้าให้เป็นปกติ

บางครั้งอาจมีบางคนพูดกระทบกระทั่ง หรือเสียดสี เราก็ไม่ควรพูดอะไรที่เป็นการตอบรับ หรือรับรู้ ไม่ควรที่จะถามว่า “คุณว่าใคร คุณหมายถึงใคร ฯลฯ” ควรยึดหลักธรรมะที่ว่า ถ้อยคำที่ไม่ดี ไม่เป็นมงคลของใครก็ตาม หากเราไม่รับ ก็ทำอันตรายเราไม่ได้ นอกจากจะย้อนกลับไปสู่แหล่งเดิม คือตัวผู้พูด ในทำนองเดียวกัน ถ้าเราพูดถ้อยคำที่ไม่ดีเช่น คำด่า ถ้อยคำนั้นเกิดจากเรา ก็ทำอันตรายใครไม่ได้ นอกจากจะย้อนกลับมาสู่แหล่งเดิม คือตัวเรา ดังนั้น เราจึงควรเพิ่มความเป็นสิริ ความเป็นมงคลให้แก่ตัวเองด้วยการใช้ถ้อยคำพูดที่ดี ที่เป็นมงคล ไม่เฉพาะในงานมงคลเท่านั้น แต่ควรฝึกพูดให้เป็นนิสัยจนเป็นการพูดในชีวิตประจำวัน

มารยาทในการไปงานมงคลต่าง ๆ

ในการไปงานมงคลต่าง ๆ นอกจากจะรู้มารยาทพื้นฐานดังได้กล่าวมาแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องรู้วิธีพูด และธรรมเนียมปฏิบัติหรือแนวปฏิบัติอีกด้วย

1. มารยาทการไปงานมงคลสมรส

งานมงคลสมรสจัดเป็นงานมงคลยิ่ง เพราะคนสองคนมาร่วมชีวิตกันเป็นครอบครัวใหม่ที่ช่วยกันทำมาหากินสร้างสังคม และสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ ดังนั้นผู้ที่ไปงานมงคลสมรสไม่ว่าจะไปในฐานะใดก็ตาม (ญาติ ผู้ใหญ่ เพื่อน ฯลฯ) ย่อมมีจุดหมายเดียวกัน คือไปแสดงความยินดีกับคู่บ่าวสาว มิใช่ไปเพื่อดูความหรูหราของงาน หรือเพื่อรับประทานอาหาร ฯลฯ

สิ่งที่ผู้ไปร่วมงานมงคลนี้ควรทำก็คือ

1.1 ควรแต่งกายให้สุภาพตามสังคมนิยม แต่งกายให้มีสีสันตามสมควร ไม่ควรแต่งกายด้วยสีดำ ดำ-ขาว ขาว ในสังคมและวัฒนธรรมไทยยังไม่นิยมที่จะให้ผู้ไปงานมงคลแต่งสีดำหรือสีดำ-ขาว เพราะเป็นสีไว้ทุกข์และไปงานศพ สำหรับผู้ที่ยังอยู่ในระหว่างการไว้ทุกข์ ก็ให้เลิกไว้ทุกข์ได้ในงานนั้น คืออนุโลมให้แต่งกายมีสีได้

1.2 ควรเตรียมของขวัญไปมอบให้คู่บ่าวสาว ในปัจจุบันนี้นิยมที่จะให้เป็นเงิน หรือเช็คของขวัญ

1.3 เมื่อไปถึงบริเวณงานแล้วก็เขียนคำอวยพรให้คู่บ่าวสาวพร้อมทั้งลงชื่อ ปกติแล้วมักจะอวยพรให้มีความสุข ให้ครองรักกันนาน ๆ ฯลฯ การเขียนคำอวยพรนั้นควรเขียนสั้น ๆ ไม่ควรเขียนยาว

1.4 หลังจากเซ็นชื่อในสมุดอวยพรแล้ว ก็เดินเข้าไปในงาน ปกติมักจะพบคู่บ่าวสาวบริเวณทางเข้า-ออก ในกรณีนี้ก็ให้อวยพรแก่คู่บ่าวสาวด้วยถ้อยคำสั้น ๆ เช่น “ขอให้มีความสุขและครองรักกันนาน ๆ ละ” ฯลฯ แล้วอาจชมคู่บ่าวสาว ว่าหล่อและสวยก็ได้

1.5 หากพบเจ้าภาพหรือบิดามารดาของคู่บ่าวสาวยืนอยู่ด้วย ให้ทำความเคารพด้วย หลังจากนั้นผู้ร่วมงานมงคลก็จะหาที่นั่ง (ถ้าเป็นงานเลี้ยงแบบนั่งโต๊ะ หรือโต๊ะจีน) วิธีหาที่นั่งก็คือ ใช้นั่งยังโต๊ะที่ไม่มีคนนั่งมากนัก เพื่อจะว่าแต่ละโต๊ะจะได้มีคนนั่งให้เต็ม ถ้าเป็นงานเลี้ยงแบบยืนก็ให้หาที่ยืนในที่ที่เหมาะสม เช่นยืนในบริเวณที่มีผู้คนยืนกัน ยืนในบริเวณที่มีผู้ร่วมงานมงคลที่มีวัย และภาวะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่นไม่ยืนในบริเวณที่มีผู้ร่วมงานอาวุโสมาก มีตำแหน่งหน้าที่สูงมาก หรือผู้ที่มีผู้คนคอยติดสอยห้อยตาม ฯลฯ

1.6 เมื่อร่วมโต๊ะรับประทานอาหารร่วมกับผู้ร่วมงานมงคลอื่น ๆ ควรมีมารยาทและอัธยาศัย มีการพูดคุยกันตามมารยาทในสังคม ไม่ควรแย่งอาหาร อาหารที่ตักมาแล้วควรรับประทานให้หมด ควรระวังไม่ทำอาหารหรือเครื่องต้มหก หรือรดผู้อื่น หากพื้นเป็นอุปสรรคก็ควรงดเว้นอาหารบางประเภท อาหารชนิดใดที่ไม่เคยรับประทาน หรือไม่แน่ใจว่าจะถูกรสนิยม

หรือไม่นั้นก็ควรตักแต่น้อยไว้ก่อน การตักอาหาร และการรับประทานอาหารสามารถบ่งบอกถึง การอบรมและรสนิยมของผู้ตักและผู้รับประทานได้ ฉะนั้น ผู้ไปงานมงคลจึงพึงสำรวมตนและ ตระหนักถึงมารยาทด้วย

1.7 งานมงคลส่วนใหญ่มักจะเชิญผู้ใหญ่ หรือผู้มีเกียรติขึ้นกล่าวบนเวที ในกรณีนี้ เราควรให้เกียรติผู้พูดด้วยการตั้งใจฟัง ไม่ควรเดินไปมา เมื่อถึงคราวที่จะต้องปรบมือ ก็ควร ปรบมือด้วย บางงานอาจจะยังคงใช้วิธีท้าว ๆ ไป กล่าวคือมีการยืน แล้วเปล่งคำว่า “ไชโย ไชโย ไชโย” ในกรณีเช่นนี้ เราก็ควรทำตามผู้ร่วมงานอื่น ๆ แต่ไม่ควรยืนเฉย หรือหัวเราะ ในเชิงตลกขบขัน

ในบางครั้ง ในระหว่างที่ผู้มาร่วมงานมงคลกำลังรับประทานอาหารอยู่นั้น คู่บ่าวสาวจะ เดินมาแจกของชำร่วย หรือทักษิณหรือขอบคุณ หรือถ่ายรูปด้วย เราก็ควรอวยพร หรือพูด คุยเล็ก ๆ น้อย ๆ ด้วยหน้าตาแจ่มใส ไม่ควรที่จะหยอกล้อเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว หรือขอ ให้คู่บ่าวสาวจูบกัน กอดกัน ฯลฯ

1.8 เมื่อถึงเวลาสมควร ผู้ที่ไปงานมงคลจึงลากลับ ยกตัวอย่างเช่น มีผู้ร่วมงาน หยอยกันกลับ เราก็ควรลากลับ

วิธีการลากลับนั้น โดยปกติแล้วคู่บ่าวสาวพร้อมเจ้าภาพจะยืนอยู่ที่หน้าประตูเพื่อส่ง แยก เราควรทำความเคารพเจ้าภาพ และรับไหว้คู่บ่าวสาว

ถ้าเราได้รับเชิญให้ขึ้นกล่าวอวยพรให้คู่บ่าว-สาว เราควรควบคุมตัวเองให้ดี อย่าให้ เสียงสั้น ควรพูดสั้น ๆ และชัดเจนด้วยการแสดงความยินดีต่อคู่บ่าวสาว ให้ข้อเสนอแนะใน การครองรักครองเรือนอย่างสั้น ๆ ต่อจากนั้นจึงอวยพรด้วยการอัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย เช่น “กระผมขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยได้ประทานพรให้คู่บ่าวสาว ครองรัก-ครองเรือนกัน อย่างมีความสุขนานเท่านาน มีบุตรหลานที่น่ารัก และมีความเจริญรุ่งเรืองครับ ขอขอบคุณครับ”

บางครั้งอาจจบลงด้วยการเชิญชวนผู้ที่มาร่วมงานดื่มให้คู่บ่าวสาวก็ได้ หรืออาจเปลี่ยน จากการเชิญชวนให้ดื่มมาเป็นการเชิญชวนผู้ที่มาร่วมงานปรบมือแสดงความยินดีให้คู่บ่าวสาว ก็ได้

ข้อควรระวังในการกล่าวอวยพรงานมงคลสมรสก็คือ ไม่ควรพูดเล่น หรือหยอกล้อกัน เช่น “เจ้าบ่าวเป็นหนุ่มเจ้าชู้ด้วยง แต่มาสยบเจ้าสาวจนได้” หรือ “ขอให้มียูกเต็มบ้าน มีหลาน เต็มเมือง มีอิเหน่ไม่ขาด” หรือ “ขอให้คู่บ่าวสาวมีสุขภาพดีอย่าได้ติดเอดส์...” ฯลฯ

2. มารยาทการไปงานวันคล้ายวันเกิด

งานวันคล้ายวันเกิด หรือที่เรียกกันว่างานวันเกิดนั้นเป็นงานที่นิยมจัดขึ้น ไม่เลือกเพศ วัย หรือชนชั้น ที่สำคัญคือเจ้าภาพมีกำลังทรัพย์พร้อมที่จะจัดหรือไม่ ในปัจจุบันนี้ บางงาน

เจ้าของวันเกิดก็เป็นผู้จัดเอง บางงานก็มีคุณพ่อคุณแม่หรือญาติจัดให้ บางงานก็มีภรรยาหรือสามีจัดให้ บางงานก็มีลูกหลานจัดให้ และบางงานก็มีเพื่อน ๆ จัดให้ งานวันเกิดที่สำคัญคืองานวันเกิดที่ครบ 5 รอบ (60 ปี = แซยิด) เพราะเชื่อกันว่าบุคคลนั้นได้พ้นฝ่าอุปสรรคนานาชนิดมา 60 ปีแล้ว จึงเสมือนหนึ่งเป็นผู้ชนะและโชคดียิ่งที่มีอายุยืนนานขนาดนี้ อายุที่ต่อจาก 60 ปีไปจึงเป็นกำไรชีวิต

จุดมุ่งหมายใหญ่ของงานวันเกิด ก็คือการบอกกล่าวให้ญาติมิตร และผู้ใกล้ชิดรู้ว่าเจ้าของวันเกิดมีอายุ (เพิ่ม) มากขึ้นอีก 1 ปี หากเป็นเด็กก็เท่ากับบอกว่ากำลังเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าเป็นวัยรุ่นก็บ่งบอกว่ากำลังจะเข้าสู่วัยหนุ่มสาวที่จะต้องออกไปทำมาหาเลี้ยงชีพ มีอิสระเสรี มีความรับผิดชอบ ถ้าเป็นวัยหนุ่มสาว จำนวนวันเกิดที่เพิ่มขึ้น เท่ากับบ่งบอกว่าจะก้าวไปสู่วัยกลางคน ซึ่งจะมีการสร้างฐานะ สร้างครอบครัว มีความหนักแน่น มีความรับผิดชอบสูง และเป็นที่พักพิงของผู้อื่น สำหรับผู้สูงอายุ วันเกิดเป็นวันที่สื่อให้เห็นว่า เป็นผู้ที่รักษาสุขภาพได้ดีตามสมควร ผ่านวันเวลาที่ให้ลูกหลานได้พึ่งพิงมาอีก 365 วัน ผ่านความไม่เที่ยง ความไม่แน่นอน ความทรุดโทรมของร่างกาย และกำลังเดินเข้าใกล้บั้นปลายของชีวิตทุกขณะ

ปกติแล้ว ผู้ที่จัดงานวันเกิดหรือเจ้าของวันเกิดจะคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของวันเกิดน้อยมาก แต่จะมุ่งความสำคัญไปที่ความสุขสนุกสนาน การชุมนุมของญาติมิตร การเลี้ยงฉลอง บางครั้งในบางรายก็แสดงออกถึงความร่ำรวย ความใหญ่โตและความมีอำนาจของเจ้าของวันเกิด ฯลฯ

งานวันเกิดบางงานจะมีการทำบุญบ้าน เลี้ยงพระแล้วจึงเป็นงานเลี้ยงฉลองกัน บางงานเจ้าของวันเกิดจะไปทำบุญเองที่วัด หรือที่โรงพยาบาล ฯลฯ แล้วจึงจัดงานเลี้ยงฉลองตอนบ่ายหรือตอนกลางคืน

สำหรับสถานที่จัดงานนั้น บางรายก็จัดที่บ้าน บางรายก็จัดที่สโมสรหรือสมาคม และบางรายก็จัดที่ร้านอาหาร ภัตตาคารหรือที่โรงแรม

งานวันเกิดจัดอยู่ในงานมงคล ผู้ที่ไปร่วมงานวันเกิดจึงควรพูดแต่สิ่งที่เป็นมงคลทำในสิ่งที่เป็นมงคล ซึ่งพอมิแนวกฎปฏิบัติได้ดังนี้คือ

2.1 จัดเตรียมของขวัญวันเกิดให้พร้อม โดยพิจารณาให้เหมาะสมว่า ควรเป็นของประเภทใด หากเป็นของขวัญให้เด็กก็ควรเป็นของเล่น ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่น อาจเป็นขนม เช่น ช็อกโกแลต ขนมปังกล่อง ของเล่น ฯลฯ สำหรับเด็กโตจะเป็น เสื้อผ้า ของใช้ ของจุ๊กจิก ฯลฯ สำหรับวัยหนุ่มสาว อาจเป็นเครื่องประดับ เสื้อผ้า ของใช้ ฯลฯ ส่วนของขวัญสำหรับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุนั้นควรเป็นดอกไม้ ผลไม้ ขนม หนังสือ เครื่องประดับ ฯลฯ เจ้าของวันเกิดบางรายบอกงดของขวัญ แต่ขอเป็นเงินแทน เพื่อนำเงินไปทำบุญและบริจาคเป็นการกุศล

2.2 แต่งกายให้เหมาะสมกับงาน และฐานะทางสังคมของเจ้าของวันเกิด

2.3 ไปถึงบริเวณงานในเวลาที่เหมาะสม คือไม่ก่อนเวลาเริ่มงานเกินไป และไม่หลังเวลาเริ่มงานเกินไป

2.4 เมื่อนำของขวัญวันเกิดไปมอบให้เจ้าของวันเกิด ให้อวยพรสั้น ๆ เช่นถ้าอวยพรให้เพื่อนก็พูดว่า “ขอให้คุณ... มีความสุขสุดสิ้นนะค่ะ” หรือ “สุขสันต์วันเกิดจ๊ะ” หรือ “Happy Birthday ครับ”

หากเป็นการอวยพรให้ผู้ใหญ่ ในกรณีที่ไปในนามของตัวเอง ก็พูดว่า “กระผมขอกราบอวยพรเนื่องในวันคล้ายวันเกิดของท่าน ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดประทานพรให้ท่านมีความสุข มีสุขภาพดีครับ”

การอวยพรให้ผู้ใหญ่ ในกรณีที่ไปเป็นหมู่คณะ ก็ควรพูดว่า “พวกเราในนามของพนักงานแผนกบัญชี” ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดประทานพรให้ท่านมีความสุข ความเจริญ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นที่พึงของเรานาน ๆ ค่ะ”

ในการอวยพรให้ผู้ใหญ่นั้น ผู้น้อยจะต้องอัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยอวยพรให้เสมอ เพราะผู้น้อยยังอ่อนอาวุโส และไม่มีบารมีมากพอ หากเป็นผู้ใหญ่อวยพรให้ผู้น้อย ผู้ใหญ่จะอวยพรโดยจะอัญเชิญหรือไม่อัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยก็ได้เพราะความมีอาวุโส

การพูดกับผู้ใหญ่ควรระมัดระวังถ้อยคำ เช่นไม่ควรพูดว่า “ดิฉันมาอวยพร” แต่ควรพูดว่า “ดิฉันมากราบอวยพร” ไม่ควรพูดเพราะลืมนำไป เช่น “ขอให้คุณพี่อายุยืนหมื่นปี” “ขอให้แข็งแรง เตะปิบดั่งเสมอ” “ขอให้รวยมหาวย” “ขอให้รวยขึ้น สวยขึ้น สาวขึ้น” ฯลฯ

ตัวอย่างคำอวยพรที่ยกมานี้ ดูเหมือนจะทำให้คำอวยพรไร้ความหมาย และขาดความจริงใจ เป็นถ้อยคำที่เป็นการพูดเล่นมากกว่าที่จะเป็นถ้อยคำที่มาจากความจริงใจ

2.5 หลังจากการกล่าวอวยพร มอบของขวัญแล้ว ผู้ที่ไปงานมงคลควรทักทายผู้ร่วมงานที่ตนรู้จัก หลังจากนั้นก็เข้าประจำที่ที่โต๊ะอาหาร (หากไม่รู้จักใคร ก็เข้าประจำที่ที่โต๊ะอาหารทันที) ในกรณีที่เบื่องานเลี้ยงรับรองแบบยืน ก็ให้หาที่ยืนที่เหมาะสม

2.6 เมื่อมีผู้ขึ้นกล่าวอวยพร (ซึ่งอาจเป็นการยื่นพูดหรือขึ้นเวทีพูดก็ได้) เราควรตั้งใจฟัง และปรบมือเมื่อผู้กล่าวจบการอวยพร

นอกจากที่กล่าวมานี้แล้ว มารยาทและการพูดอื่น ๆ จะคล้ายกับการไปงานมงคลสมรส

3. มารยาทการไปงานวันสถาปนาหรือวันเกิด บริษัทหรือสถาบัน

งานวันสถาปนาหรืองานวันเกิดบริษัทหรือสถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ จัดว่าเป็นงานมงคลด้วย เราจะพบอยู่เสมอเช่น งานวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งานวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย งานวันเกิดหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ งานวันเกิดบริษัท งานวันเกิดห้างสรรพสินค้า

งานวันเกิดสถานีโทรทัศน์ ฯลฯ จะเห็นได้ว่างานวันสถาปนา หรืองานวันเกิดของหน่วยงานต่าง ๆ นี้เป็นงานที่ต้องการเผยแพร่ให้สาธารณะรู้ว่าหน่วยงานนั้น ๆ ได้ดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลา นาน จนมีความมั่นคงเป็นที่เชื่อถือของสังคม ตลอดจนมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้น บางครั้งก็จะมีการจัดนิทรรศการภายในบริเวณที่มิ่งงานเลี้ยงด้วย

สถานที่ที่ใช้จัดงานวันสถาปนาหรือวันเกิดของหน่วยงานต่าง ๆ นี้เป็นสิ่งไม่แน่นอน บางหน่วยงานมีสถานที่กว้างขวางและเหมาะสม ก็จะจัดงานขึ้นในหน่วยงานนั้น ๆ แต่บางหน่วยงานไม่มีสถานที่ที่เหมาะสม จึงมักจัดงานกันที่โรงแรม โดยจะจัดโต๊ะไว้นั่งงาน เพื่อให้ผู้ที่ไปร่วมงานเซ็นชื่อและอวยพรในสมุดที่ระลึก ประธาน (หรือเจ้าภาพ) และผู้บริหารจะยืนต้อนรับ แยกอยู่บริเวณด้านหน้างาน

ผู้ที่ไม่ร่วมงานมงคลประเภทนี้ควรแต่งกายให้เหมาะกับสถานที่ และเวลา เพราะส่วนมากจะจัดงานในช่วงกลางวัน นอกจากการแต่งกายแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานควรเตรียมกระเช้าดอกไม้ไปร่วมแสดงความยินดีด้วย

แนวปฏิบัติสำหรับผู้ที่ไปงานวันสถาปนาหรืองานวันเกิดหน่วยงานต่าง ๆ พอสรุปได้ ดังนี้คือ

3.1 เมื่อถึงบริเวณงาน แล้วพบเจ้าภาพยืนอยู่ในบริเวณนั้น ก็มอบกระเช้าดอกไม้ให้ พร้อมทั้งพูดอวยพร หรือพูดแสดงความยินดีที่หน่วยงานนั้นได้เจริญก้าวหน้าอย่างดี และอย่างมั่นคง เช่น “ผมขอแสดงความยินดีด้วยครับ ที่บริษัท (เอ๋ยชื่อบริษัท) ได้ดำเนินกิจการมาอย่างอีกและอย่างมั่นคงเป็นเวลาถึง 50 ปี ผมขอให้กิจการเจริญรุ่งเรืองต่อไปอีก เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศนะครับ”

หรือ

“ดิฉันขอแสดงความยินดีด้วยค่ะ ที่หนังสือพิมพ์ (เอ๋ยชื่อ) ได้ดำเนินกิจการมาเป็นเวลา 20 ปี มีสมาชิกและผู้อ่านมากมาย ดิฉันขออวยพรให้กิจการเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคง และเป็นสื่อมวลชนเพื่อประชาชนตลอดไปค่ะ”

หรือ

“ผมขอแสดงความยินดีที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงครบรอบวันสถาปนาเป็นปีที่ 24 นับเป็นสถาบันที่ให้โอกาสแก่ผู้ใฝ่หาความรู้เป็นอย่างมาก ขอให้เป็นที่สถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และคุณธรรมตลอดไปครับ”

3.2 หลังจากมอบกระเช้าดอกไม้และทักทาย (พร้อมอวยพร) เจ้าภาพแล้ว ก็เซ็นชื่อในสมุดที่ระลึก แนวปฏิบัติทั่ว ๆ ไปจะทำได้ 2 วิธี วิธีแรกคือ ถ้าเป็นการเซ็นชื่อ ก็จะเขียนชื่อให้อ่านออกไว้นางเล็บ พร้อมทั้งบอกสถานที่ทำงานด้วย ส่วนวิธีที่สองคือ ผู้ที่ไปร่วมงานมงคลจะเขียนคำอวยพรสั้น ๆ ดังเช่นตัวอย่างที่ยกมาแล้วข้างต้น หากเป็นหน่วยงานหรือ

องค์กรต่างชาติ ก็มักนิยมเขียนคำแสดงความยินดี สั้น ๆ ดังนี้

Congratulations.

Somchai Khonthai

Rose Hotel

Hua Mark, Bangkok.

หรือ

Best Wishes for the Anniversary.

Nid Seree

Rose Hotel

Hua Mark, Bangkok.

3.3 หลังจากเซ็นชื่อในสมุดที่ระลึกแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานก็ควรเข้าไปในห้องซึ่งจะมีอาหารและเครื่องดื่มบริการ โดยปกติแล้วมักจะเป็นงานที่ผู้ร่วมงานต้องยืน ส่วนอาหารจะเป็นประเภทเบา ๆ และมีวงดนตรี

การรับประทานอาหารประเภทเบา ๆ นี้ ผู้ร่วมงานควรรับประทานพอสมควร แล้วเดินไปยังมุมอื่นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เข้าไปรับประทานบ้าง ส่วนใหญ่แล้วอาหารประเภทเบา ๆ มักจะเป็นแซนวิชชิ้นเล็ก ๆ ใ้ลักรอกทอดชิ้นเล็ก ๆ ลูกชิ้นทอด บานีคว (เนื้อย่างชิ้นเล็ก ๆ เสียบไม้) ส่วนขนมก็จะเป็นขนมไทยชิ้นเล็ก ๆ น่ารัก เช่น วุ้น ขนมชั้น ตะโก้ ทองหยอด ทองหยิบ ขนมลูกชุบ ขนมเค็กชิ้นน้อย ๆ ฯลฯ บางครั้งก็มีมุมทำขนมครก ขนมข้าวเกรียบปากหม้อ ฯลฯ

สำหรับวิธีรับประทานอาหารประเภทนี้ ผู้ร่วมงานจะเดินเข้าไป แล้วใช้ไม้ (จิ้มฟัน) จิ้มแซนวิช หรือขนมสักครู่เดียว แล้วเดินออกมา เพื่อหมุนเวียนให้ผู้ร่วมงานอื่น ๆ ได้เข้าไปรับประทานบ้าง

3.4 เมื่อถึงเวลาอันสมควร จะมีการเชิญผู้มีเกียรติขึ้นกล่าวสุนทรพจน์ หรือกล่าวคำปราศรัย ในช่วงเวลานี้ ผู้ที่ไปร่วมงานควรตั้งใจฟัง ไม่ควรคุยกัน และไม่ควรถอนไปมา

3.5 หลังจากการกล่าวคำปราศรัยแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานก็ควรอยู่สังสรรค์กับผู้ร่วมงานอื่น ๆ ต่อสักครู่ เมื่อเห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงอำลาเจ้าภาพ

ปกติแล้ว เจ้าภาพจะยืนอยู่บริเวณประตู ผู้ที่ไปร่วมงานจึงกล่าวลาด้วยการไหว้ ถ้าเป็นงานชาวต่างประเทศ ก็จะลาด้วยการจับมือ หากมีผู้ร่วมงานมาก ผู้ร่วมงานจะเข้าแถวลาเจ้าภาพอย่างมีระเบียบและวัฒนธรรม

ในการกล่าวลานั้น ควรพูดว่ารู้สึกยินดีที่ได้มาร่วมงาน กล่าวชมว่าดนตรีไพเราะ อาหารอร่อย ขอขอบคุณและสวัสดิ์

4. มารยาทการไปงานเลี้ยงฉลอง (ยศ) ตำแหน่งหน้าที่

ปกติแล้วเมื่อคนเราได้รับตำแหน่งหน้าที่การทำงานใหม่ที่ดีกว่าเก่า ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นเรื่องที่น่ายินดี จึงนิยมจัดงานเลี้ยงเพื่อฉลองตำแหน่งใหม่ หากพิจารณาอีกแง่มุมหนึ่ง ก็เท่ากับเป็นการประกาศหรือเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มาร่วมงานได้รับรู้ว่าเจ้าภาพมีตำแหน่งหน้าที่ หรือมียศฐาบรรดาศักดิ์สูงกว่าเก่าแล้วนั่นเอง

ผู้ที่ไปงานเลี้ยงฉลองตำแหน่งหน้าที่ควรแต่งกายให้เหมาะสม และเตรียมของขวัญไปแสดงความยินดีด้วย ของขวัญที่จะนำไปนั้น อาจเป็นกระเช้าดอกไม้ หรือของอื่น ๆ ที่เหมาะสมก็ได้ หรือจะนำทั้งกระเช้าดอกไม้และของขวัญอื่น ๆ ไปพร้อมกันก็ได้

เมื่อไปถึงงานแล้ว ก็ควรมอบกระเช้าดอกไม้พร้อมทั้งกล่าวแสดงความยินดีสั้น ๆ ในกรณีที่เป็นผู้อาวุโสหรือเพื่อนในระดับเดียวกัน ก็ควรพูดว่า “ผมขอแสดงความยินดีที่คุณได้เลื่อนยศสูงขึ้น ขอให้มีความสุขความเจริญในตำแหน่งหน้าที่การทำงาน และเป็นที่รักใคร่ของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดไปครับ”

ในกรณีที่ผู้ไปร่วมงานเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ก็ควรพูดว่า “พวกเราขอกราบแสดงความยินดีที่ท่านได้รับตำแหน่ง (เอ่ยชื่อตำแหน่ง) พวกเราขอเป็นกำลังใจให้ท่านบริหารงานให้ก้าวหน้าอย่างราบรื่น และขอให้ท่านเป็นที่พึ่ง ที่ปรึกษาของเราตลอดไปครับ”

หลังจากการมอบกระเช้าดอกไม้และกล่าวอวยพรแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานก็จะแยกย้าย (หรือรวมกันก็ได้) กันไปรับประทานอาหาร เมื่อมีการเชิญแขกผู้มีเกียรติขึ้นกล่าวแสดงความยินดีบนเวที ก็ให้ความสนใจด้วยการตั้งใจฟัง ไม่ควรคุย หรือเดินไปมา เมื่อแขกผู้มีเกียรติกล่าวจบ ก็ปรบมือ และลากลับเมื่อถึงเวลาอันสมควร

5. มารยาทการไปงานฉลองปริญญา

งานฉลองปริญญา คืองานที่เป็นมงคลงานหนึ่ง เพราะเป็นการเปิดเผย หรือประกาศให้ทราบว่า เจ้าของปริญญาประสบความสำเร็จในชีวิตการศึกษา ได้มานะบากบั่นพยายามจนจบหลักสูตร และได้ปริญญาบัตรมาเป็นเครื่องหมายแสดงภูมิความรู้ นอกจากนี้ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่เจ้าของปริญญาจะได้ประกอบอาชีพเพื่อครอบครัว และเพื่อสังคม

การจัดงานฉลองปริญญานั้น บางรายก็จัดงานที่บ้าน เพราะมีบริเวณ และมีบรรยากาศเป็นกันเอง ไม่ต้องมีพิธีรีตองมาก แต่บางรายก็จัดงานที่ภัตตาคาร บางรายก็จัดที่โรงแรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก สถานที่ และฐานะทางสังคมของเจ้าของปริญญา

ถ้างานฉลองปริญญาจัดที่บ้าน ผู้ที่ไปร่วมงานอาจแต่งกายลำลองก็ได้ สำหรับของที่จะนำไปมอบให้เพื่อแสดงความยินดีก็จะเป็นดอกไม้ หรือของขวัญหรือดอกไม้ และของขวัญ ปกติแล้วดอกไม้มักจะเป็นช่อใหญ่ ไม่นิยมจัดเป็นกระเช้า ส่วนของขวัญนั้นอาจเป็นเครื่องประดับ

(นาฬิกา เข็มกลัด แหวน ต่างหู สร้อย เงิน รถยนต์ ทวีร์ต่างประเทศ ฯลฯ)

เมื่อผู้ไปร่วมงานไปถึงบริเวณงานแล้ว ก็มอบดอกไม้และของขวัญ พร้อมทั้งพูด แสดงความยินดีว่า “ขอแสดงความยินดีด้วยครับ ที่สำเร็จการศึกษามีปริญญาที่มีค่ายิ่งมาประดับ ชีวิต”

หรือ

“ขอแสดงความยินดีกับบัณฑิตใหม่ค่ะ”

หรือ

“ขอแสดงความยินดีกับมหาบัณฑิตค่ะ”

นอกจากการพูดแสดงความยินดีกับตัวบัณฑิตแล้ว ผู้ที่ไปร่วมงานควรทำความเคารพ คุณพ่อ คุณแม่ หรือผู้ปกครองของบัณฑิต กล่าวยกย่องความขยันหมั่นเพียร ความตั้งใจ เรียนของบัณฑิตกับแขกที่มาร่วมงาน เรื่องที่จะนำมาพูดคุย ควรเกี่ยวกับความชื่นชมในความ สำเร็จของบัณฑิตมากกว่าเรื่องอื่น เช่น “คุณหนูเป็นคนขยัน และเก่งนะค่ะ ดุชิเหลือเดี๋ยวดี๋ยวด เรียนจบแล้ว เยี่ยมจริง ๆ”

หรือ

“คุณศักดิ์เป็นคนหัวดีนะครับ วิชากฎหมายยากเหมือนกันนะ เพราะต้องท่องจำมาตรา ต่าง ๆ ผมชื่นชมมาก ๆ เลยครับ”

ในการพูดเกี่ยวกับตัวบัณฑิตนั้น ไม่ควรพูดว่า

“ผมว่าการเรียนหนังสือเป็นเรื่องธรรมดา เรียนไปเรื่อย ๆ ก็ต้องจบสักวัน ไม่ได้ หนักหนาสาหัสอะไร”

หรือ

“ฉันว่า การเรียนหนังสือไม่ใช่เรื่องยากเย็น ขยันท่องหน่อย ก็เรียนสำเร็จมีปริญญา ทุกคน”

หรือ

“สมัยนี้เรียนหนังสือสบาย ๆ กัน เรียนบ้างเล่นบ้าง ก็จบกัน เพราะมีการกวาดวิชา เยอะ” ฯลฯ

ตัวอย่างที่ไม่ควรพูดที่ยกมานี้ แม้จะดูว่าเป็นความจริง แต่ก็ไม่ควรพูด เพราะพูดแล้ว เป็นการแสดงว่า ผู้พูดไม่ได้ชื่นชมกับความสามารถและความสำเร็จของบัณฑิต นอกจากนี้ ยัง เป็นการไม่ให้เกียรติแก่บัณฑิตอีกด้วย

6. มารยาทการไปงานฉลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติแก่ผู้ที่ได้รับ เป็นการแสดงว่าผู้ที่ได้รับเป็นผู้ประกอบความดี ความชอบจนได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จากพระบาท-

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เครื่องราชอิสริยาภรณ์มีหลายชั้น ไม่ว่าจะผู้รับจะได้ชั้นใดก็ตามถือว่าเป็นเรื่องมงคล และน่ายินดีทั้งนั้น

ผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถือว่าเป็นเกียรติแก่ชีวิต และวงศ์ตระกูล จึงมักจะจัดงานฉลองเครื่องราชอิสริยาภรณ์กัน บางคนจัดที่โรงแรม บางคนจัดที่บ้าน และบางคนจัดที่สมาคม หรือสถาบัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก และฐานะทางสังคมของผู้รับ

ผู้ที่ไปร่วมงานฉลองเครื่องราชฯ ควรแต่งกายให้สุภาพ ไม่ควรแต่งกายล้าลอง เพราะเครื่องราชฯ เป็นของสูง สิ่งที่ควรนำไปแสดงความยินดีคือ แจกันดอกไม้ หรือกระเช้าดอกไม้ หรือของอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับงานนี้ เมื่อไปถึงบริเวณงานแล้วควรปฏิบัติดังนี้

6.1 นำดอกไม้มอบให้แก่ผู้ที่ได้รับเครื่องราชฯ พร้อมทั้งพูดแสดงความยินดีว่า "ดิฉันขอแสดงความยินดีด้วยค่ะ ที่ท่าน (หรือคุณ) ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งถือว่าเป็นมงคลสูงสุดของชีวิตและวงศ์ตระกูล ขอให้ท่านมีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปค่ะ"

หากผู้ไปร่วมงานเป็นผู้ใหญ่กว่าผู้ที่ได้รับเครื่องราชฯ ก็ควรพูดว่า

"ขอแสดงความยินดีที่คุณ (เอ่ยชื่อ) ได้รับเครื่องราชฯ นับเป็นเกียรติเป็นศรีแก่วงศ์ตระกูล และขอให้คุณ (เอ่ยชื่อ) จงประกอบความดีต่อไป พร้อมทั้งขอให้มีความสุขความเจริญตลอดไป"

6.2 หลังจากมอบดอกไม้และแสดงความยินดีแล้ว ควรนั่งในที่เจ้าภาพจัดให้ และควรพูดคุยกับแขกอื่น ๆ ที่มาร่วมงานด้วย

6.3 เรื่องที่นำมาพูดคุยกับแขกอื่น ๆ ที่นั่งร่วมโต๊ะควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ของผู้รับเครื่องราชฯ อาจเป็นเรื่องความมีเมตตากรุณา การช่วยเหลือสังคม ฯลฯ ส่วนถ้อยคำที่พูดออกมานั้น ควรเป็นการยกย่อง และชื่นชม

6.4 รู้จักรักษา มารยาทในการรับประทานอาหาร

6.5 ไม่ควรพูดคุย หรือลุกเดินไปมาเมื่อมีผู้มีเกียรติขึ้นกล่าวแสดงความยินดี หรือเมื่อเจ้าภาพขึ้นกล่าวขอบคุณผู้ที่มาร่วมงาน

6.6 ลากลับเมื่อถึงเวลาอันสมควร

7. มารยาทการไปงานเปิดบริษัท สถาบัน และที่ทำการ

ปัจจุบันนี้ มักนิยมมีงานเปิดบริษัท ห้างร้าน สถาบันหรือที่ทำงาน ทั้งนี้ โดยการจัดถือธรรมเนียมแบบไทย ๆ ที่จัดให้มีการทำบุญเพื่อเป็นสิริมงคล ในขณะเดียวกัน ก็เท่ากับประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนรู้ว่าบริษัทนี้ สถาบันนี้ ฯลฯ ได้เปิดทำการหรือเปิดให้บริการแล้ว เรามักจะพบเห็นเสมอในชีวิตประจำวัน เช่น การเปิดธนาคาร การเปิดบริษัท ห้างร้าน และการเปิดที่ทำการของรัฐบาล หรือของรัฐวิสาหกิจ

ปกติแล้วงานเปิดบริษัท ฯลฯ จะมีการทำบุญเลี้ยงพระ แล้วจึงเป็นพิธีเปิด โดยผู้มีเกียรติ แต่บางบริษัท หรือสถาบัน จะเพิ่มงานเลี้ยงตอนกลางคืนที่โรงแรมด้วย

สำหรับผู้ที่ไปงานมงคลประเภทนี้ ควรพิจารณาให้รอบคอบว่า จะไปร่วมงานตอนกลางวัน หรือตอนกลางคืน เพราะงานกลางวันจะมีพิธีสงฆ์ ส่วนงานกลางคืนไม่มีพิธีสงฆ์แต่จะมีวงดนตรี มีการกล่าวแสดงความยินดี มีการจับฉลากของขวัญ และบางครั้งก็มีการฉายสไลด์มัลติวิชั่น หรืออาจมีการแสดงสินค้า หรือนิทรรศการด้วย

ในกรณีที่ไปร่วมงานเปิดบริษัท ฯลฯ ตอนกลางวัน ผู้ไปร่วมงานควรไปก่อนที่จะเริ่มพิธีสงฆ์เล็กน้อย แต่งกายให้สุภาพ เพื่อให้เกียรติประธานในงาน นำของที่ เป็นเครื่องหมายการแสดงความยินดีไปด้วย อาจเป็นกระเช้าดอกไม้ หรือของอื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่นนาฬิกาข้อมือ พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ภาพวาดขนาดใหญ่ ชุดรับแขก (แจกันดอกไม้คู่ขนาดใหญ่ ฯลฯ)

ในการมอบกระเช้าดอกไม้หรือของอื่น ๆ เพื่อแสดงความยินดีนั้น ผู้ไปร่วมงานควรพูดว่า "ในโอกาสที่ท่าน (หรือคุณ) ได้เปิดธนาคารกรุงเทพฯ สาขารามคำแหง กระผมขอแสดงความยินดีด้วย และขอให้กิจการของธนาคารดำเนินไปดี มีความเจริญก้าวหน้าครับ"

หรือ

"ในโอกาสที่บริษัทไทยคอมมิวนิคเคชั่นเปิดกิจการ ดิฉันขอแสดงความยินดีอย่างยิ่ง ขอให้บริษัทเจริญก้าวหน้า มีสาขาออกไปยังจังหวัดอื่น ๆ และขอให้ท่านมาค้าขึ้นตลอดไปค่ะ"

ฯลฯ

หลังจากที่มอบกระเช้าดอกไม้แล้ว ผู้ร่วมงานก็เข้านั่งในที่เจ้าภาพจัดไว้ให้ เมื่อถึงเวลาพิธีสงฆ์ ก็นั่งสำรวม พนมมือฟังพระสวด

เมื่อถึงเวลาเปิดงาน ผู้ร่วมงานควรยืน ถ้าเจ้าภาพเชิญผู้ร่วมงานให้อยู่ในบริเวณที่จะตัดริบบิ้นเปิดงานด้วย ก็ควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังประธานเล็กน้อย ไม่ควรยืนในแนวเดียวกันกับประธาน เมื่อประธานตัดริบบิ้นแล้ว ผู้ร่วมงานควรปรบมือ (การปรบมือนี้เป็นธรรมเนียมสากล) หลังจากนั้น ก็จะเป็นการเดินเข้าไปชมภายในอาคาร ในการเดินเข้าไปในอาคารนั้น ผู้ที่ไปร่วมงานควรให้เกียรติประธานเป็นผู้เดินนำหน้า

หากเป็นงานเปิดธนาคาร ผู้ที่ไปร่วมงานควรเตรียมเงินไปฝากด้วย (เรียกกันว่า ผู้มีเกียรติเปิดบัญชีฝากเงิน) ส่วนจำนวนเงินที่จะฝากนั้น ก็ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับฐานะทางสังคมของตน ถ้าเป็นบริษัท หรือร้านค้า ทางบริษัทจะมีสินค้าไว้จำหน่าย เช่น เครื่องพิมพ์ดีด วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ผู้ที่ไปร่วมงานอาจซื้อสินค้าของบริษัทหรือห้างร้านนั้นก็ได้ หากเป็นสถานบริการ เช่นศูนย์สุขภาพ สนามกอล์ฟ ภัตตาคาร ฯลฯ ผู้ที่ไปร่วมงานอาจซื้อบริการด้วยการสมัครเป็นสมาชิก

หลังจากที่เข้าชมกิจการภายในอาคารแล้ว ก็จะเป็นงานเลี้ยงรับรอง ผู้ที่ไปร่วมงานจะร่วมรับประทานอาหารก็ได้ หากมีธุระก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ แต่จะถือโอกาสลาเจ้าภาพกลับในช่วงเวลานี้

ในกรณีที่ไปร่วมงานเปิดบริษัท ฯลฯ ตอนกลางคืน ก็ควรยึดแนวปฏิบัติคล้ายกับการไปงานมงคลอื่น ๆ (เช่นงานวันสถาปนาสถาบัน ฯลฯ) ดังได้กล่าวมาแล้ว

8. มารยาทการไปเยี่ยมผู้ป่วย

เมื่อคนเราอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า เป็นสังคมและมีการติดต่อสังสรรค์กัน เรามีการไปงานต่าง ๆ ที่เป็นมงคล ในทำนองเดียวกัน เมื่อมีคนรู้จักหรือคุ้นเคยเจ็บป่วย เราก็ควรไปเยี่ยมเพื่อแสดงน้ำใจและความห่วงใย การไปเยี่ยมผู้ป่วยนั้น ผู้ไปเยี่ยมควรรักษามารยาทและรู้จักแนวปฏิบัติ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

8.1 ควรระมัดระวังกิริยาท่าทางให้เรียบร้อย แต่งกายให้สุภาพ ไม่ควรสวมเสื้อผ้าสีดำหรือเทา

8.2 ถ้าผู้ป่วยอยู่ที่โรงพยาบาล ผู้ไปเยี่ยมควรปฏิบัติตามกฎ หรือระเบียบของโรงพยาบาลอย่างเคร่งครัด เช่น เวลาเยี่ยม การงดอาหาร การงดของเหลว การห้ามเยี่ยม ฯลฯ

8.3 ถ้าเป็นโรคผ่าตัดใหญ่ หรือผู้ป่วยอยู่ในช่วงเวลาที่ไมรู้สึกตัว ควรส่งดอกไม้พร้อมนามบัตรเพื่อเยี่ยม ไม่จำเป็นที่จะต้องเข้าไปเยี่ยมผู้ป่วย เพราะไม่เกิดผลดีอะไร นอกจากนี้ยังอาจก่อให้เกิดความอึดอัดใจแก่ญาติของผู้ป่วยก็ได้

8.4 ก่อนเข้าเยี่ยมผู้ป่วยทุกครั้ง ควรแจ้งให้พยาบาลทราบเสียก่อน เพราะคนไข้บางราย พยาบาลจะอนุญาตเฉพาะญาติเท่านั้น ส่วนบางราย พยาบาลจะให้สวมชุดพิเศษเพราะเกรงว่าจะติดเชื้อ

8.5 ในการเยี่ยมผู้ป่วย ผู้เยี่ยมควรพิจารณาให้รอบคอบว่าควรนำอะไรไปเยี่ยมผู้ป่วย ปกติแล้ว ของที่นำไปเยี่ยมผู้ป่วยก็จะมีแจกันหรือกระเช้าดอกไม้ กระเช้าผลไม้ กระเช้าอาหารเสริม (เช่นโอวัลติน ริงนก นม ฯลฯ) ผู้เยี่ยมควรติดนามบัตรที่กระเช้าของเยี่ยมด้วย

8.6 เมื่อเข้าไปในห้องผู้ป่วยแล้ว ควรระมัดระวังเรื่องสีหน้า ไม่ควรทำหน้าที่เคร่งเครียดหรือทำหน้าที่เป็นห่วงเป็นใยเกินควร ไม่ควรร้องไห้เพราะเวทนา หรือสงสารผู้ป่วย เพราะจะทำให้ผู้ป่วยใจเสีย หรือท้อถอย เสียกำลังใจ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ควรทำสีหน้าระรื่นเกินไป ควรวางสีหน้าแจ่มใสอย่างปกติ

8.7 เมื่ออยู่ในห้องคนไข้ ไม่ควรลุกเดินไปมา เพราะจะทำให้ผู้ป่วยต้องเหลียวมองหรือพลิกตัวตาม ทำให้ผู้ป่วยเหน็ดเหนื่อย หรือต้องเปลี่ยนนิริยาบถบ่อย

8.8 ละเว้นการพูดที่ทำให้ผู้ป่วยสะเทือนใจหรือท้อถอย เช่นพูดว่า "ตายจริง" มา

ป่วยเสียอย่างนี้ แล้วใครจะดูแลลูกละ หรือพูดว่า “ແມ່ ຕ້ອງຢູ່ໂຮງພະຍາບານນານດ້ວຍຊີ້
ຂາດຮາຍໄດ້ໄປເຢຍະເລຍນະ” หรือ “ตายจริง ถ้าเดินไม่ได้แล้วจะทำยังไงละ”

บางครั้ง ผู้ที่ไปเยี่ยมผู้ป่วยคิดว่า การพูดของตนเป็นการพูดตลก หรือมีอารมณ์ขัน แต่
ผู้ป่วยไม่ตลก ไม่ขบขันด้วย ตรงกันข้ามกลับเกิดความเครียดและคิดมาก เช่น

“นี่ถ้าคุณเป็นอะไรไป แล้วจะยกสมบัติให้ใครละ”

“อย่าเพิ่งเป็นอะไรไปนะ เขียนพินัยกรรมยกสมบัติให้ฉันก่อน”

“ตอนนั้นคุณกินเหล้า ตอนนี่เหล้ากินคุณแล้ว” ฯลฯ

8.9 ไม่ควรพูดหรือทักผู้ป่วยด้วยถ้อยคำที่ทำให้ใจเสีย หรือเสียกำลังใจ เช่น การพูด
ว่า ผอมไป อ้วนไป ตัวบวม หน้าซีด ผม่ว่ง เนื้อหนังเหี่ยว ขากระดูก แขนกระดูก มือสั่น
ปากเบี้ยว ฯลฯ

8.10 ควรพูดให้กำลังใจ หรือปลอบใจอย่างมีศิลปะ เช่น

“ดูหน้าตาดีขึ้นนะคะ อีกไม่นานก็หายเป็นปกติแล้วค่ะ”

“สบายใจได้แล้วครับ เพราะได้หมอดีจริง ๆ ฮะ”

“ทานอาหารมาก ๆ นะคะ จะได้หายไว ๆ”

“ตอนนี้ไม่ต้องห่วงเรื่องงานนะ หากคนมาช่วยทำแทนแล้ว”

“อย่าคิดมากนะครับ คิดเสียว่า เรามาพักผ่อนสุขภาพให้ดีกว่าเก่าก็แล้วกัน”

“ขอให้หายเร็ว ๆ นะคะ จะได้ไปทานข้าวด้วยกัน”

“ขอให้พักรักษาตัวให้หายดีนะครับ เรื่องงานไม่ต้องห่วง มีอะไรจะให้ผมช่วย บอกมา
ได้เลยฮะ ผมยินดีช่วย” ฯลฯ

8.11 ไม่ควรถามซักไซ้ผู้ป่วย เพราะเมื่อผู้ป่วยตอบคำถามมาก จะทำให้เหนื่อย บาง
วันมีผู้มาเยี่ยมหลายคน ก็ต้องตอบคำถามซ้ำซาก ทำให้ล้า และเบื่อหน่าย นอกจากนี้ ยัง
เหมือนกับการตอกย้ำกับตัวเองว่า ตนป่วยเป็นโรคอะไร จากสาเหตุอะไร ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อ
จิตใจของผู้ป่วยเลย ในทำนองเดียวกัน รายละเอียดเกี่ยวกับการเจ็บป่วยก็ไม่ใช่ประโยชน์แก่ผู้
เยี่ยมมากนัก เพราะหลังจากการเยี่ยมผู้ป่วยแล้ว ต่างคนก็ต่างลืมกันไป

ถ้าผู้เยี่ยมต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการป่วยของผู้ป่วยจริง ๆ ก็ควรสอบถาม
จากญาติของผู้ป่วย หรือจากพยาบาลจะดีกว่า

8.12 ควรระมัดระวังการแสดงออกทางสายตา เราคงเคยได้ยินคำกล่าว ที่ว่า “สายตา
เป็นหน้าต่างของหัวใจ” กันแล้ว สายตาของผู้เยี่ยมที่มองดูผู้ป่วย สามารถสื่อให้ผู้ป่วยและญาติ
ของผู้ป่วยทราบว่า ผู้เยี่ยมคิดอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร ฉะนั้นจึงควรระมัดระวังให้มาก ไม่
ควรมองผู้ป่วยด้วยสายตาที่แสดงความรังเกียจ น่าเกลียด น่ากลัว น่าขยะแขยง ฯลฯ

ผู้เยี่ยมบางคนอาจอ้างว่า ผู้ป่วยป่วยด้วยโรคที่น่ากลัว และมีสภาพที่น่ารังเกียจ

เมื่อมองแล้วทำให้ต้องแสดงสีหน้าและสายตาเช่นนั้น ที่จริงผู้เยี่ยมควรพิจารณาให้ดีว่า เป็นเรื่องปกติที่ร่างกายของผู้ป่วยจะต้องทรุดโทรม และมีสภาพไม่น่าดูเมื่อเป็นโรคดังกล่าว ถ้าผู้เยี่ยมอยู่ในสภาพเดียวกับผู้ป่วย ก็คงจะน่ารังเกียจเช่นกัน เมื่อคิดเช่นนี้ได้ผู้เยี่ยมอาจพอรักษามารยาทการแสดงออกทางสีหน้าและสายตาได้บ้าง

8.13 ถ้าผู้ป่วยอยู่ในระยะพักฟื้น ผู้เยี่ยมอาจชวนให้ผู้ป่วยเพลิดเพลินกับกิจกรรมพิเศษบางอย่าง เช่น การร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเบา ๆ ด้วยกัน การเย็บปักถักร้อย การอ่านหนังสือให้ผู้ป่วยฟัง การชมภาพยนตร์สนุก ๆ การดูภาพสวย ๆ การต่อภาพ (Jig-saw) ฯลฯ

8.14 ไม่ควรใช้เวลาเยี่ยมผู้ป่วยนานเกินควร เพราะผู้ป่วยอาจต้องการพักผ่อน หรืออยู่คนเดียว หรือบางครั้งต้องการเข้าห้องน้ำแต่เกรงใจผู้มาเยี่ยม

โดยปกติแล้ว ผู้ป่วยไม่ต้องการให้ผู้มาเยี่ยมอยู่นานนัก เพราะไม่ต้องการให้คนอื่น (ที่ไม่ใช่ญาติ) มาเห็นสภาพที่ทรุดโทรมของตน แต่ถ้าผู้ป่วยรู้สึกเหงา อ้างว้าง วังเวงใจ ต้องการเพื่อน ผู้เยี่ยมก็ควรอยู่ และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่สนุกสนานเพลิดเพลิน

9. มารยาทการไปงานศพ

งานศพ เป็นอีกงานหนึ่งในสังคมที่ผู้คนจะไปกัน เพราะเป็นการแสดงความอาลัยแก่ผู้ตาย และเป็นการให้เกียรติแก่ผู้เป็น คือลูกหลานของผู้ตาย การไปงานศพจะแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนไปงานสวดศพ และตอนไปงานฌาปนกิจศพ (เผาศพ)

9.1 มารยาทการไปงานสวดศพ ผู้ที่ไปงานสวดศพส่วนใหญ่จะเป็นญาติมิตร ผู้ร่วมงาน คนรู้จักมักคุ้นตลอดจนเพื่อนพ้องของลูกหลานผู้ตาย ปกติเจ้าภาพมักจะตั้งศพที่วัด เพราะสะดวกทั้งเรื่องสถานที่ และพิธีสงฆ์ แต่ก็มียุ่อย่างที่บ้านที่เจ้าภาพจัดงานศพที่บ้าน ผู้ที่ไปงานสวดศพควรยึดแนวปฏิบัติดังนี้

9.1.1 ควรสำรวมกิริยาให้สงบเสียงมรเียบร้อย ไม่ยิ้มร่า หรือเดินเข้าไปในงานศพอย่างรีบเร่ง

9.1.2 ควรแต่งกายให้เหมาะสม สตรีควรแต่งกายดำทั้งชุด หรือดำ-ขาว ชายให้มุ่งกางเกงดำ เสื้อขาว ผูกเน็คไทดำ หากสวมเสื้อนอกก็ควรมีปกนอกแขนสีดำด้วย ชายอาจสวมชุดพระราชทานสีดำทั้งชุด หรือกางเกงดำ-เสื้อพระราชทานสีขาวก็ได้ บางครั้งอาจอนุโลมให้สวมเสื้อสีเทาก็ได้

สตรีไม่ควรสวมกระโปรงสั้นเกินไป รัดรูปเกินไป คอเสื้อไม่ควรกว้างหรือลึกเกินไป เสื้อหรือชุดสีดำไม่ควรตกแต่ง ปักเลื่อมลายจนเป็นชุดราตรี หรืองานรื่นเริง ส่วนใบหน้าก็ไม่ควรแต่งเข้ม หรือสดใสมาก เพราะจะผิดวัตถุประสงค์ในการไปงานศพ ควรระลึกว่างานศพเป็นงานเศร้าโศก มีใชงานรื่นเริงที่จะแต่งกายงดงามเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ที่ไม่ร่วมงาน

9.1.3 เมื่อพบญาติมิตรที่สนิท ก็ควรทำความเคารพและทักทายกันเล็กน้อย ไม่ควรจับกลุ่มคุยกันอย่างสนุกสนาน หรือออกรสชาติ ควรสำรวมทั้งกิริยาและวาจา ซึ่งเป็น มารยาทของผู้ที่ได้รับการอบรมและของผู้ที่มีการศึกษา

9.1.4 ควรจัดเตรียมพวงหรีดให้พร้อม บางงานเจ้าภาพของดวงหรีด แต่ขอ ให้ช่วยเป็นเงินเพราะต้องการนำไปตั้งมูลนิธิ หรือเพื่อทำการกุศล บางงานเจ้าภาพของดวงเงินช่วย เพราะไม่ต้องการรบกวน ผู้ที่ไปงานจึงควรสอบถามญาติมิตรให้แน่ชัดก่อน

เมื่อไปถึงบริเวณงานศพ จะมีลูกหลานของเจ้าภาพมารับหรีด หากพบเจ้าภาพ ก็ให้ทำความเคารพเจ้าภาพพร้อมทั้งพูดว่า “ขอแสดงความเสียใจด้วยครับ (ค่ะ)” อาจจะถาม เพิ่มเติมอีกเล็กน้อยเกี่ยวกับอายุของผู้ตาย สาเหตุที่ตาย ฯลฯ หลังจากนั้นจึงขอตัวไปเคารพศพ

9.1.5 การทำความเคารพศพนั้น ให้เริ่มด้วยการกราบพระพุทธรูปก่อน ใช้วิธี กราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หากไม่สะดวกให้นั่งพับเพียบแทนการนั่งทับส้นเท้า โดยกราบ แบบมือ 3 ครั้ง เสร็จแล้วจึงทำความเคารพศพเป็นอันดับต่อไป วิธีทำความเคารพศพ คือนั่ง พับเพียบ จุดธูป 1 ดอก ในขณะที่ไหว้ก็ขอโหสิกรรมให้แก่กัน และขอให้ผู้ตายไปสู่สุคติยัง สัมปรายภพ จากนั้นจึงปักธูป แล้วกราบ 1 ครั้งไม่แบ่มือ หลังจากทำความเคารพศพแล้ว ควร เข้านั่งในที่เจ้าภาพจัดไว้ให้

9.1.6 ในขณะที่นั่งรอพระสวดนั้น ควรนั่งสำรวม ไม่ควรนั่งในท่านอน ควรนั่ง หลังตรง หากจะต้องพูดกับผู้ที่นั่งอยู่ด้วยก็ไม่ควรพูดเสียงดัง และไม่ควรสนทนาเรื่องยาว ๆ เพราะจะทำให้ต้องพูดกันนาน ไม่จบง่าย ๆ แล้วยังเป็นการรบกวนแขกอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ยังทำให้เสียภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้ที่ไม่รู้จักกาลเทศะ แต่เป็นการจับกลุ่มสนทนา รื่นเริงกัน

9.1.7 เมื่อพระสงฆ์เริ่มสวด ควรพนมมือไว้ตรงหน้าอก แล้วตั้งใจฟัง ไม่ควร คุยแข่งกับเสียงสวด

9.1.8 เมื่อถึงเวลาบริการอาหารว่าง ถ้าจะรับประทาน ควรรักษามารยาทในการ รับประทาน ไม่ควรทำหกหรือทำช้อนตก หรือทำน้ำหก หากไม่รับประทานก็ควรนั่งสำรวม หรือ อ่านหนังสือ หรือพูดคุยกับเพื่อนหรือญาติมิตรของผู้ตาย

ในกรณีที่จำเป็นต้องกลับก่อน ก็ควรลาเจ้าภาพก่อน ถ้าเจ้าภาพเศร้าโศกเสียใจ มาก หรือไม่ว่าง ก็ไม่จำเป็นต้องลา แต่ควรดูจังหวะเหมาะ ๆ เช่น ช่วงบริการอาหารหลังจาก การสวดเสร็จไปแล้ว 1 รอบ

9.1.9 เมื่อเสร็จพิธีสงฆ์แล้ว ควรกราบพระพุทธรูป ลาศพ ลาเจ้าภาพ แล้วจึงกลับ

9.2 มารยาทการไปงานฌาปนกิจศพ การไปงานฌาปนกิจศพหรืองานเผาศพนั้น ก็ เป็นงานหนึ่งที่ต้องรักษามารยาท โดยทั่วไปถือกันว่า งานเผาศพเป็นงานสุดท้ายที่จะทำให้แก่ผู้ตาย ผู้ไปงานเผาศพควรปฏิบัติตามแนวทางต่อไปนี้

9.2.1 ควรไปถึงวัดให้ตรงเวลา หรือก่อนเวลาเล็กน้อย ควรกะหรือคาดการณ์เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการเดินทางอันเนื่องมาจากจราจรติดขัด เพราะการเผาศพเป็นงานที่ไม่สามารถจะยืดหรือต่อเวลาออกไปได้เช่นงานอื่น ๆ

ในกรณีที่ผู้ไปงานเผาศพเป็นผู้อาวุโส หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีตำแหน่ง หรือประธานพิธีเผาศพ ก็ยังต้องไปก่อนเวลา

9.2.2 เมื่อถึงบริเวณที่จัดงานศพ ก็ให้ทำความเคารพเจ้าภาพ หากเห็นว่ามิใช่แขกมากมาย ก็ให้เข้านั่งประจำที่ที่เจ้าภาพจัดไว้ ถ้าจะชวยเงินเจ้าภาพก็ควรนำไปมอบให้ในตอนที่ได้ไปถึงนี้ แต่ถ้าเวลาไปถึงใกล้เวลาที่จะทำพิธีเผาศพก็ควรเก็บเอาไว้ให้เมื่อเสร็จการเผาศพแล้ว ชองเงินที่จะชวยงานศพ ควรเขียนชื่อของเจ้าของเงิน แต่ไม่ควรระบุจำนวนเงิน ในขณะที่มอบชองเงินให้เจ้าภาพ ควรพูดว่า “ผมขอร่วมทำบุญให้ (เอ่ยชื่อผู้ตาย) ด้วยครับ” หากเจ้าภาพต้องการเงินไปทำกุศล หรือตั้งมูลนิธิ ก็ควรพูดว่า “ผมขอสมทบทุนมูลนิธิด้วยครับ”

ในกรณีที่เราไม่สามารถไปงานเผาศพได้ ก็ควรฝากชองเงินกับผู้ที่ไปร่วมงานในชองจะมีเงินและนามบัตรของเจ้าของเงิน ด้านหลังของนามบัตรให้เขียนว่า “ผมหรือดิฉันขอร่วมทำบุญกับ (เอ่ยชื่อผู้ตาย) ด้วยครับ (ค่ะ) หรือผมขอร่วมสมทบทุนมูลนิธิด้วยครับ” หน้าชองเงินให้เขียนชื่อและนามสกุลของเจ้าของเงินด้วย

9.2.3 ในขณะที่นั่งรอเวลาเผาศพนั้น จะมีการนำน้ำหวานหรือน้ำอัดลมมาบริการ หากไม่ต้องการดื่มก็ควรพูดว่า “ไม่รับคะ ขอบคุณ” หรืออาจสั่นหน้าหรือโบกมือปฏิเสธ ถ้าต้องการดื่ม ก็รับเครื่องดื่ม พร้อมกับพูดว่า “ขอบคุณ” เมื่อดื่มเสร็จแล้ว ควรวางแก้วไว้ได้ที่นั่งในระยະที่พ้นจากเท้าของตนเองและเท้าของผู้อื่น ถ้าไม่ระมัดระวังเรื่องการวางแก้ว เครื่องดื่ม จะทำให้แก้วหก เครื่องดื่มจะหกเลอะเทอะไม่น่าดู

บางครั้ง จะมีผู้ที่มาร่วมงานศพนั่งเลยจากตัวเราไปอีก เราควรถามแทนผู้ที่นำเครื่องดื่มมาบริการว่า “รับน้ำไหมคะ” และอาจต้องเอื้อเฟื้อด้วยการยกแก้วเครื่องดื่มส่งให้ในการยกแก้วเครื่องดื่มนั้น ผู้ยกควรระมัดระวังอย่าให้เครื่องดื่มหก หรือหยดถูกเท้า หรือเครื่องแต่งกายทั้งของตนเองและของผู้อื่น วิธียกแก้วเครื่องดื่ม ทำได้ด้วยการใช้มือหนึ่งจับก้นแก้ว อีกมือหนึ่งจับกลางแก้ว พยายามอย่าจับใกล้ปากแก้วน้ำ

9.2.4 เมื่อมีผู้นำดอกไม้จันทน์มาให้ ควรรับพร้อมกับกล่าวขอบคุณ ควรระวังอย่าให้ดอกไม้จันทน์ตก

9.2.5 เมื่อพบเพื่อน หรือผู้ที่รู้จัก ควรทักทายหรือทำความเคารพพอสมควร ไม่ควรจับกลุ่มคุยกันเสียงดัง และไม่ควรลุกเดินไปมา

9.2.6 เมื่อถึงเวลาเผาศพ เมื่อได้ยินสัญญาณเวลาประชุมเพลิง ให้ลุกขึ้นยืนทุกคน (ยกเว้นพระสงฆ์ที่มาร่วมพิธี)

หลังจากประธานจุดไฟประชุมเพลิง และถวายผ้าไตรเสร็จแล้ว ผู้ที่มางานศพจึงทยอยกันขึ้นบนเมรุเพื่อเคารพศพเป็นครั้งสุดท้าย และวางดอกไม้จันทน์ ก่อนวางดอกไม้จันทน์ให้ไหว้ก่อน แล้วจึงวางดอกไม้จันทน์ จากนั้นก็ไหว้แล้วลงจากเมรุ เมื่อลงจากเมรุแล้ว จะกลับไปนั่งสักครู่แล้วจึงกลับไป หรือจะกลับเลยก็ได้ หรือจะรอลาเจ้าภาพก่อนแล้วจึงกลับก็ได้

10. มารยาทการไปงานพระราชทานเพลิงศพ

ในกรณีที่เป็นงานพระราชทานเพลิงศพที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระบรมราชินีนาถ หรือพระราชโอรส หรือพระราชธิดา เสด็จฯ เป็นประธานพระราชทานเพลิงศพ ผู้ที่ไปงานพระราชทานเพลิงศพควรยึดแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

10.1 แต่งกายให้เรียบร้อยและเหมาะสมเพื่อเป็นการถวายพระเกียรติแด่พระองค์ท่าน ปกติแล้ว ข้าราชการจะแต่งเครื่องแบบปกติขาว ส่วนผู้ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการจะแต่งกายสุภาพ ชายจะสวมสูท หญิงจะนุ่งถุงสำเร็จ หรือกระโปรงที่ค่อนข้างยาว

10.2 ไปถึงบริเวณวัดก่อนเวลาพระองค์ท่านเสด็จฯ อย่างน้อยประมาณ 30 นาที

10.3 เมื่อพระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินมาถึง ทุกคนในที่นั้นจะยืนตรงเพื่อถวายความเคารพ เมื่อพระองค์ท่านประทับนั่งแล้ว ผู้ที่ยืนถวายความเคารพ แล้วจึงนั่งได้ สำหรับวิธีถวายความเคารพนั้น คือ ผู้ที่แต่งเครื่องแบบทั้งหญิงและชายให้คำนับ ชายที่ไม่แต่งเครื่องแบบให้คำนับ หญิงที่ไม่แต่งเครื่องแบบให้ถอนสายบัว

10.4 เมื่อพระองค์ท่านจุดไฟประชุมเพลิง ให้ทุกคนยืนขึ้น

10.5 เมื่อจะขึ้นเมรุไปวางดอกไม้จันทน์ จะต้องถวายความเคารพพระองค์ท่านก่อน หลังจากวางดอกไม้จันทน์แล้ว และเดินลงจากเมรุ เมื่อเท้าแตะพื้น ให้หันหน้าไปทางพระองค์ท่าน แล้วถวายความเคารพตามวิธีที่ได้กล่าวมาแล้ว จากนั้นจึงเดินไปยังที่นั่งของตนเอง เมื่อถึงที่นั่งแล้ว ให้ถวายความเคารพก่อนนั่ง

10.6 ไม่ควรกลับในเมื่อพระองค์ท่านยังประทับอยู่ ควรจะกลับเมื่อพระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว

มารยาทการไปงานต่าง ๆ นั้นอาจสรุปเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ก็คือการแสดงออกทางกาย และวาจา การแสดงออกทางกายนั้น ก็เป็นการสำรวมอากัปกิริยาท่าทาง คนเราจะสำรวมอากัปกิริยาได้ดีและเป็นธรรมชาติก็ต่อเมื่อมีการฝึกฝน หรือปฏิบัติอย่างถูกต้องจนกระทั่งเป็นนิสัย หรือสันทัดจนเป็นธรรมชาติไปเอง ดังนั้นผู้ที่จะมีมารยาทงาม จึงควรหมั่นฝึกฝนจนเป็นกิจวัตรประจำวันตั้งแต่การเดิน การนั่ง การไหว้ ฯลฯ และควรระลึกอยู่เสมอว่า กิริยาท่าทางมีความสำคัญมาก ดังคำกล่าวที่ว่า “สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อตระกูล”

ส่วนการแสดงออกทางวาจานั้น จะต้องอาศัยความอดทน และความอดกลั้นเข้ามาช่วยด้วย เพราะปกติแล้วตัวเรามากไม่ยอมคนอื่นง่าย ๆ เมื่อถูกคนอื่นพูดถากถาง กระทบหรือดูถูกเหยียดหยาม ก็มักจะไม่ยอมเสียเปรียบ แต่มักจะพูดจาในแนวเดียวกันอย่างที่เรียกกันว่า “ตอกกลับไป” ถ้าเราทำอย่างที่ลัญชาตญาณบอกเช่นนั้น โอกาสที่จะเป็นคนมีวาจางามก็คงเป็นไปได้น้อย จึงจำเป็นจะต้องฝึกตัวเองให้มีความอดทน อดกลั้นต่อความเจ็บใจ และความเคืองชุ่นต่าง ๆ พยายามพูดจาดี พยายามพูดน้อย บางครั้งอาจทำนิ่งเฉย ไม่รับรู้ หรือไม่ตอบปากต่อคำด้วย

การฝึกฝนทั้งด้านกาย และวาจาที่ดีต้องอาศัยจิตใจด้วย จิตใจของเราควรคิดในสิ่งที่ดีที่เป็นกุศล มีเมตตากรุณา มีอภัย ไม่ร้อน หรือมั่งร้าย เมื่อมีจิตที่ดีแล้ว กายก็จะแสดงอาการที่ดีที่งามออกมา วาจาที่เปล่งออกมาก็จะไพเราะ พูดแต่สิ่งที่ดีงาม เรียกได้ว่ามีสิริอยู่ในตัว

ผู้ที่จะมีกิริยามารยาทงามนั้น ควรปฏิบัติฝึกฝนเป็นประจำ และควรสังเกตว่าเมื่อเข้าสังคม คนอื่น ๆ ทำอย่างไรกันบ้าง สิ่งใดดีก็ควรจดจำ สิ่งใดไม่น่าดู ก็พึงละเว้น หากมีสิ่งใดที่ไม่เข้าใจหรือไม่แน่ใจ ก็ควรสอบถามผู้รู้หลาย ๆ คน ในขณะเดียวกัน ก็ควรมีวิจารณ์ญาณของตนเองด้วย

แบบฝึกหัดเกี่ยวกับการไปงานมงคลต่าง ๆ

1. ถ้าท่านเป็นผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และไปเยี่ยมพนักงานในแผนก ซึ่งป่วยด้วยโรคมาลาเรีย ท่านจะพูดอย่างไร
2. สมมติให้ท่านเป็นหัวหน้าแผนกหนึ่ง ท่านและพนักงานในแผนกไปอวยพรเนื่องในงานคล้ายวันเกิดของเจ้าของบริษัท ท่านควรรักษาของขวัญอะไรไป และควรพูดอย่างไร หลังจากพูดอวยพรแล้ว ควรทำอย่างไร
3. ถ้าท่านไปงานฌาปนกิจศพงานหนึ่ง ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เมื่อประธานจุดไฟ ท่านควรทำอย่างไร และท่านจะออกจากบริเวณงานได้ในช่วงตอนใด
4. ถ้าผู้บังคับบัญชาของท่านได้รับปริญญาโทบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ท่านควรทำอย่างไร
  - 4.1 ควรกล่าวแสดงความยินดีอย่างไร
  - 4.2 ควรมอบของขวัญหรือไม่ ถ้ามอบของขวัญควรเป็นอะไร
  - 4.3 ควรจัดงานเลี้ยงฉลองหรือไม่ อย่างไร
5. ถ้าท่านไปงานฉลองครบ 50 ปี ของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ท่านจะทำอย่างไร
  - 5.1 ควรมอบของขวัญอะไร
  - 5.2 ควรพูดกับเจ้าของหนังสือพิมพ์อย่างไร
  - 5.3 หลังจากพูดเสร็จแล้วควรทำอย่างไร

“การรู้จักเกรงใจผู้อื่น เป็นสมบัติของผู้ดี”
“การอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นยอดมารยาทไทย”